

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi

Heinolan malli

PiENi KAUPUNKi, ISO ELÄMÄ Heinola

Milloin päätösten vaikutusten ennakoarviointi tehdään?

EI

- Oikaisuvaatimukset
- Viran- ja toimenhaltijoiden nimeäminen
- Tiedoksi saatettavat asiat
- Lautakunnan toimialaan kuuluvat erityisasiat (kuten yksilöhuoltojaoston asiat)

KYLLÄ

- Päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin vaikutuksia
 1. Kuntalaisiin
 2. Yrityksiin
 3. Ympäristöön
 4. Organisaatioon ja talouteen

Vaikutukset

Kuntalaisiin:

- Hyvinvointi
- Terveys (sis. Terveyserot)
- Elinolot ja/tai
- Eri ihmisryhmät

Hyvinvoinnin kasvu

Yrityksiin:

- Vetovoima
- Palvelurakenne ja/tai
- Yksittäiset yritykset ja/tai yritysilmapiiri

Uudistuva työ ja asuminen

Ympäristöön:

- Luonto
- Ilmasto
- Luonnonvarat
- Kaupunkikuva ja/tai vetovoima

Vahva kaupunkiyhteisö

Organisaatioon ja talouteen:

- Henkilöstö
- Palvelujen tuottamistapa
- Toimivallan jako
- Strategia, ja/tai
- Toiminta/toiminnallisuus

Kestävä talous

Hyten rooli

Konsultoiva,
kysymysten
herättäminen

Konsultoiva,
menetelmien
valinta,
konkreettinen
apu ja tuki

Päätös ennakoarvioinnin tekemisestä

- Näkökulmien valinta
- Evauksen malli
 - Rajaukset
- Vastuuhenkilöiden määrittäminen
 - Aikataulutus
- Odotukset raportointia ajatellen

Aineiston keruu, analysointi ja raportointi

- Aineiston keruu valittujen
menetelmien mukaan
 - Osallisuus
 - Raportointi

Päätösesityksen laadinta ja seuranta

- Saadun raportin perusteella
esitellään parhaana pidetty
vaihtoehto
- Päätöksen arviointia sovitulla
aikataululla

Johto-
ryhmät

Toteut-
tajat

Johto-
ryhmät

EVA –vaiheet

1. Päätös ennakoarvioinnin tekemisestä

Tärkeää on aluksi määrittää:

- Kuka ennakoarviointiprosessin toteuttaa?
- Millainen aikataulu työskentelyä ohjaa?
- Millainen raportti arvioinnista halutaan?

Substanssiosaaminen on **vastualueella**

→ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastualueella konsultaatiotuki prosessissa

EVA –vaiheet

2. Vaikutusten tunnistaminen

- Arvioitava eri vaikutustyytit, tärkeää keskittyä vain merkittäviin vaikutuksiin
 - **Kohdistuuko päätös johonkin herkkään väestöryhmään/luontoalueeseen?**
 - **Onko päätöksellä merkittäviä vaikutuksia, paikallisiin yrityksiin, kaupunkiorganisaatioon tai sen talouteen?**
- Katso taulukko eri vaikutustyyteistä
 - **(kuntalais-, ympäristö-, organisaatio- ja henkilöstövaikutukset sekä taloudelliset vaikutukset)**

Ennakoarvioinnin vaikutustyyppit

EVA:n vaiheessa 2 arvioidaan eri vaikutustyyppijä:

Huom! Kaupungilla on lisenssi Kuntaliiton sähköiseen hyvinvointikertomukseen, joka antaa valmiita, laajempia kysymyspatteristoja vaikutusten ennakoarviointiin eri näkökulmista.

Takaisin
EVA-vaiheisiin

Kuntalaisvaikutukset

Kuntalaiset/palvelujen käyttäjät, kuntalaisten hyvinvointi, yhdenvertaisuus

Ympäristövaikutukset

Luonto, ilmasto, kaupunkikuva, luonnonvarat

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Hallinto, henkilöstön osallisuus, asema, organisaation toimivaltasuhteiden muutokset

Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kunnan tuloihin tai/ja menoihin, yritysvaikutukset ja kilpailukyky, työllisyys, palveluntuotanto

EVA –vaiheet

3. Päätösvaihtoehtojen muodostaminen

- Muodostetaan vaihtoehtoiset päätösesitykset ja arvioidaan niiden vaikutuksia
- Nollavaihtoehto tarkoittaa tilannetta, jolloin asialle ei tehdä nyt mitään, muut vaihtoehdot ovat oikeita skenaarioita
- [Katso taulukko eri vaihtoehtojen vaikutuksista](#)
- [Tutustu sopivan kokoiseen arviointiprosessiin](#)

Sopivan kokoinen arviointiprosessi

TakaisinEVA –
vaiheet
EVA-vaiheisiin

EVA –vaiheet

4. Päätösvaihtoehtojen vertailu

- Tehdään vertailu eri vaihtoehtojen välillä. Vaikutuksia pohditaan eri mittareilla taulukon avulla.

EVA –vaiheet

5. Päätösesityksen laadinta

- Valitaan paras vaihtoehto esitettäväksi
 - **Vaikutusten ennakoarviointi on väline päätöksentekoa varten**

EVA –vaiheet

6. Päätösten seuranta

- Toteutetaan päätös ja päätetään kuka tekee, miten tekee, millä resursseilla yms. Toteutumista seurataan.
- Osavuosikatsausten yhteydessä tarkistetaan vaikutusten ennakoarviointien määrä (sähköinen hyvinvointikertomus).

Vaikutus-kohteet	Aikajänne	Vaihtoehto 0. (Nykytila)	Vaihtoehto 1., 2. 3. jne	Kohderyhmän osallistaminen ja kokemustieto	Mitattava tieto	Suhde kaupungin strategiaan ja arvoihin	Muut liitteet ja asiakirjat
Kuntalainen	Lyhyt						
	Pitkä						
Ympäristö	Lyhyt						
	Pitkä						
Yritykset	Lyhyt						
	Pitkä						
Organisaatio ja talous	Lyhyt						
	Pitkä						

Takaisin
EVA-vaiheisiin

Ohjeita taulukon täyttämiseen

Takaisin
taulukkoon

Aikajänne

- Vaikutuksia on hyvä arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä
 - Lyhyen aikavälin vaikutus = nyt, lähiaikoina
 - Pitkän aikavälin vaikutus = vuosien (jopa vuosikymmenten) vaikutuksia

Vaihtoehtojen määrä

- Riittävän monta vaihtoehtoa päätöksen valmistelun kannalta tarkoituksenmukaisella laajuudella ja rajauksella
- Esim. S-koon evaus 1-2 vaihtoehtoa
- Vaihtoehtoja voi lisätä taulukkoon lisäämällä sarakkeita

Ohjeita taulukon täyttämiseen

Takaisin
taulukkoon

Kohderyhmän osallistaminen ja kokemustieto

- Vaikuttamistoimielimet (raadit, neuvostot, järjestöt ja yhdistykset)
- Kyselyt ja haastattelut
- Kuulemistilaisuudet
- Lausunnot

Mitattava tieto

- Aiempi tutkimustieto
- Asiantuntijalausunnot

Ohjeita taulukon täyttämiseen

Takaisin
taulukkoon

Suhde kaupungin strategiaan ja arvoihin

- Palvelualueiden toimintaa ohjaavat asiakirjat (Targetorin aineisto)
- Kaupungin hyvinvointisuunnitelma

Muut liitteet ja asiakirjat

- Kontiolahti yritysvaikutusten tunnistamislomake

Seuranta käytännössä

- Osavuosisraportoinnin yhteydessä

Tuki vaikutusten ennakkovaikutusten arvioinnin prosessissa

Takaisin taulukkoon

Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualue

- Konsultaatiotuki
- Käytännön tuki (yhteinen työskentely, taulukon täyttäminen yhdessä, kuulemisten tai haastattelujen toteuttaminen yhteistyössä vastuualueen kanssa)

→ Tavoitteena on, että vastuualue työstää prosessin ja hyty:n rooli on olla ennen kaikkea konsultoiva ja tukeva.

Kuntaliiton sähköisen hyvinvointikertomuksen pohjat

- Valmiit kysymyspatteristot
- FCG:n tuki

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

Heinola